THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
SUBSCRIPTION RATES: $3.50 PER YEAR
SINGLE COPY 1c.
Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O. Toronto, Ontario
January 22nd, 1913

וואס וועט זיין דער סוף?

אינ'ם אידישען לעבען פון דער לעצטער צייט, זיינען פערהאן גאנץ ווענינ מאמענטען, אויף וועלכע עס זאל קענען אנגעצייגט ווערען אלס אויף יענע, ווען די אידען פון אלע לענדער האבען געארבייט אין איין ריכטונג.

אמת פון די אידישע פיינד קומט ניט איין מאהל אוים צו הערען וועגען דעם געהיימען אידישען "קהל", וואס שטעהט אויף דער וואך פון די אידישע אינטערעסען. די אידען אבער ווייסען דאך גאנץ גוט, ווי די לאגע איז אין דער ווירקליכקייט. אמת, מען ווידערהאלט ביי אונז גאנץ אפט די ווערטער "כל ישראל חברים", אבער אפילו ווען מען רעדט זיי, גלייבט מען אייך דאמאלס ניט, אז זיי פערקערפערען אין זיך עט־וואס, אז זיי זענען מעהר ווי ווערטער.

די אידישע אינטערעסען ווערען מעהרסטענס איפגעפאסט ווי לא־קאלע, און ניט נור ווערט ניט אנגעפיהרט קיין אלוועלטליכע טהעטיגקייט, נאר עס פעהלט אפילו אויך א גוט ארגאניזירטע לאנדעס־טהעטיגקייט.

בלויז ביי אן עת צרה, ביי א קאלאסאלער אידישער קאטאסטראפע, ווי א ביילים בלבול אין עהנליכעס, רייסט זיך ארוים די אידישע טהע־טיגקייט פון איהרע לאקאלע גרענצען, און נעהמט אן א כאראקטער פון אן אלוועלטליכער אידישער טהעטיגקייט, אבער אזוי שנעל ווי די קאטאס־טראפע איז צו ענדע, דער אומגליק פערביי, קעהרט זיך אלעס ווידער צוריק צום אלטען, און "דער שטראם פליסט ווי געוועזען".

אמת, מיר פערמאגען אידישע פארטייען, וועלכע זענען אלוועלט־ליך, אבער דאס זענען דאך אלעס פארטייען, אבער ניט קיין פאלקס־בעוועגונגען, וועלכע זאלען ארומנעהמען אלע פאלקס־שיכטען. א טהע־טיגקייט ווי דאס לעצטע, איז ביז היינטיגען טאג ניט פערהאן, און ניט נור איז אזא טהעטיגקייט נויטווענדיג, נאר דער מאנגעל אין דעם, דאס פעהלען פון דעם, פיהלט זיך אויף שריט און טריט.

האט מען געהאפט, אז די יעצטיגע אייראפייאישע קאטאסטראפע, וועלכע האט דאס אידישע לעבען אזוי שטארק אונטערגעגראבען, וועט אן ענדערונג מאכען צו דיעזען צושטאנד.

דער גרויסער אידישער חורבן, דער אונבעשרייבליכער אידישער אומגליק איז אריינגעדרונגען אין יעדען ווינקעל פון דער וועלט, וואו עס וואוינען נאר אידען.

אין די פעראייניגטע שטאאטען און אין ארגענטינא, אין קאנאדע ווי אין בראזיליען, אין איטאליען ווי אין סקאנדינאוויען, איבעראל האט דער אידישער מלחמה חורבן אלעמען געריהרט, און אן אלגעמיינע אידישע טהעטיגקייט איז ענטשטאנען וועלכע האט זיך אויסגעדריקט אין פערשיע־דענע פארמען, הויפטזעכליך אין דער קאנגרעס בעוועגונג פון די פער־שיעדענע לענדער.

די קאנגרעס־בעוועגונג, דאס האט ניט נור געזאלט זיין די טרי־בונע, פון וואנען עס זאל געקעמפט ווערען פאר אידישע רעכט נאך דער מלחמה, נאר עס האט אויך געזאלט זיין יענע פלאטפארמע, וועלכע זאל אזועק לעגען דעם יסוד פון א אידישער טהעטיגקייט, וואס געפינט ניט נור איהר ספאנטאנעם אויסדרוק בשעת אן עת צרה אדער אן אנדער חורבן נאר וועלכע שטעהט תמיד אויף איהר וואך־פאסטען, צו פערבעסער'ען און פערשעהנער'ען דאס אידישע לעבען.

אין דער לעצטער צייט רעדט מען זעהר פיעל אין די פערשיעדענע קריעגס־לענדער וועגען דעם מאראלען רעזולטאט, וואס וועט דערגרייכט ווערען דורך דעם יעצ'יגען קריעג, און פיעלע וויסענשאפטס־מענער פערזיכערען אונז, אז די מענשהייט וועט נאך דיעזער מלחמה ארויסקומען פעל רייגער, העכער און רייכער. אויב דאס זאל זיין דער פאל, וואלט געוויס דאס זעלבע געדארפט דערגרייכט ווערען אויך אינ'ם אידישען לאגער, דאס פערגאסענע בלוט, די טויזענדער אידישע הרוגים האבען ניט געדארפט זיין אומזיסט. ווענינגסטענס האט די פערגיטיגונג אונזערע געדארפט זיין, אז חוץ דעם אויסערליכען "גמול" וועלכען מיר ערווארטען פונ'ם קומענדען פריעדענס־קאנגרעס, זאל דאס אינערליכע אידישע לעבען דערגרייכען יענע מדרגה פון בעגריף, אז אלגעמיינע אידישע טהע־טיגקייט דארף געפיהרט ווערען ניט נור אין אן עת צרה, אין קריטישע צייטען, נאר אז אן אינטענסיווע טהעטיגקייט אלע טעג פונ'ם יאהר, פערהיט אפטמאהל פון קאטאסטראפען, און ווען א קאטאסטראפע אפילו מוז פאסירען, איז אבער ניט פערהאן יענע הילפלאזיגקייט, וועלכע בעגלייט דאס אידישע לעבען היינט צו טאג ביי יעדען אומגליק.

די קאנגרעס־בעוועגונג פון יעדען לאנד, און דאן דער פעראיי־ניגטער אידישער אלוועלטליכער קאנגרעס האבען אויף דעם אלעמען גע־דארפט דעם ענטפער געבען, אבער וואס זענען די רעזולטאטען?

זעקס און צוואנציג חדשים פון א בלוטיגען קריעג געפינט היינט אונז אין דעם זעלבען צושטאנד ווי געוועזען, אויב ניט נאך ווייטער.

אין די פעראייניגטע שטאאטען קומט פאר א שלום און רעפערענדום נעפעכטס, ביי אונז אין קאנאדע, איז נאך אלעס אונזער אידישער ארים־סאקראטיע צו „היים״ אז זי זאל קענען געבען אן ערקלעהרונג, צו זי וויל א קאנגרעס אדער ניט, און אזוי דרעהען מיר זיך זייט חדשים און חדשים אין א פערכשופ'טען קרייז.

איינער בעשולדיגט דעם צווייטען, אבער וואס איז דער רעזול־טאט פון בעשולדיגונגען, אז אלעס ווערט פארגעזעצט צו דרעהען זיך אין דערזעלבער ריכטונג.

וואס וועט זיין דער סוף פון דיעזען כאאטישען צושטאנד?

—(: :)—

ווערט ניט ענטוישט

די זונטאגדיגע פערזאמלונג וועגען דער דיספענסערי איז געוועזען א דורכפאל. דאס דארף אבער ניט מיינען, אז די ארבייט צו רעארגאני־זירען די טאראנטאר אידישע צדקה־אנשטאלטען איז א דורכפאל.

אמת די זונטאגדיגע פערזאמלונג האט ממשות'דיגעס גאר ניט דער־גרייכט, אבער אפילו דאס אליין, וואס מען האט זיך דורכגערעדט וועגען דעם צושטאנד פון די אנשטאלטען, הייסט אין א געוויסען הינזיכט אויך פיעלעס אויפגעטהאן.

ווען דער ערשטער פרוב פאר א געוויסע זאך, גיט זיך ניט איין, הייסט עס קיינמאהל ניט, אז אויך די ווייטערדיגע פערזוכען מוזען זיין א דורכפאל. בעסער ארגאניזירט, פראקטישערע מעטהאדען אנגעווענדעט, און דאן קען דער צווייטער פערזוך אויפטהאן דאס, וואס עס איז א פרי־הערדיג מאהל געוועזען א דורכפאל.

מיט דעם טומעל ארום דער דיספענסערי, איז די פראגע וועגען דעם קלעגליכען צושטאנד פון די טאראנטאר אידישע צדקה אנשטאלטען אוועקגעשטעלט געווארען אויפ'ן טאגעס־ארדנונג, און די זאך דארף ניט אויפגעגעבען ווערען, ביז וואנען גוטע רעזולטאטען וועלען דער־גרייכט ווערען.

קיין ענטוישונג, קיין ענטמוטהיגונג, נאר ווייטערע טהעטיג־קייט צו גונסטען די יעניגע, וועלכע נייטהיגען זיך אין דעם, אז אונזערע אנשטאלטען זאלען אוועקגעשטעלט ווערען אויף א געזונטען יסוד.

ב. שלעזינגער וועגען א גענעראל סטרייק פון קלאוקמאכער אין קענעדע

פון שמואל מאיר שאפירא

פרעזידענט פון דער אינטערנעשאנאל לײדיס גארמענט ווארקערס יוניאן זאגט ארוים זיין מיינונג וועגען דעם צושטאנד פון די קלאוקמאכער אין קענעדע און וועגען דעם טרייד אין אלגעמיין. — וואס ער דענקט וועגען א גענעראל סטרייק.

עס רודערט זיך זעהר שטארק דיא לעצטע צייט וועגען א גענעראל סטרייק אין קענעדע פון אלע קלאוק מאכער.

און ניט נור רודערט זיך עס אזוי גלאט אין דער וועלט ארויין נאר די קלאוקמאכער יוניאנס פון די גרעסערע אינדוסטריעלע שטעדט ווי טאראנטא און מאנטרעאל מאכען שוין אלע פארבערייטונגען פאר אזא סטרייק. עס זייגען שוין אגאר אנגעשטעלט געווארען ארגאניזערס וועלכע זאלען זעהען צו ארגאניזירען דעם קלאוק מאכער טרייד אין קענעדע, און פארפערטיגען אלעס פאר א גענעראל סטרייק.

צוליעב דיעזער לאגע וועלכע איז אריינגעטראטען אין דער קלאוק טרייד האט דער שרייבער פון דיעזע צייל[ע]ן געהאט אן אינטערוויו מיט דעם פרעזידענט פון דער אינטערנאציאנאלער גארמענט ווארקערס יוניאן ב. שלעזינגער.

ווער ב. שלעזינגער איז דענק איך דארף ניט דערצעהלט ווערען ווייל ער איז א גאנץ פאפולערע פערזאן אין די פעראייניגטע שטאאטען און אויך אין קענעדע, איבערהויפט איז וועגען איהם פיעל גערעדט געווארען ביים לעצטען סטרייק וועלכען ער האט אנגעפיהרט אין ניו יארק.

עס איז אבער כדאי צו בעמערקען אז ב. שלעזינגער איז א וואונדערבארע פערזאן צווישען ארבייטער פיהרער.

לויט זיין אויסזעהען וואלט איינער געקענט מיינען אז ער איז א גאנץ שוואכיגקער מענשעלע מיט נאך א שוואכערען כאראקטער. ווען מען רעדט אבער מיט איהם עטליכע מינוטען און מען קוקט איבער זיין רעקארד אין דער ארבייטער בעוועגונג אי בעהויפט אין דער קלאוק מאכער יוניאן מוז מען איהם ניט ווילענדיג זאגאר בעוואונדערען. ער איז א מענש מיט א וואונדערבארען שטארקען כאראקטער און נאך א גרעסערע ארגאניזאטארישע קראפט.

ב. שלעזינגער איז ניט נאר בעקאנט מיט'ן טרייד פון די קלאוקמאכער פון וועלכע ער איז דער פרעזידענט, נאר איז אויך בעקאנט בכלל מיט דער ארבייטער בעוועגונג.

ער בעזיצט נאך א מעלה (וועלכע איז אגב אורחא פאר צייטונגס מענשען א גרויסען חסרון).

נעמליך ער איז שטארק איינגעהאלטען אין זיינע רייד.

געווענליך ליעבט אן ארבייטער פיהרער זעהר פיעל צו רעדען און דערצעהלען פאר דער וועלט ווי שלעכט די ברידער ארבייטער ווערען בעהאנדעלט, און סטרא שען אז מען וועט די בעלי בתים אזוינס און אזוינס טהאן.

מיט שלעזינגערען איז עס פערקעהרט. ער רעדט כמעט גאר ניט און הערט בעסער וואס איהר האט וואס צו זאגען.

און דעריבער איז מיר טאקע אנגעקומען מיט גרויסע צרות ביז איך האב פון איהם ארויסבעקומען א אינטערוויו.

פערשטעהט זיך אז איך האב איהם פערווארפען מיט א היבשען פעקעל פראגען. וועגען דער לאגע פון די קלאוקמאכער אין קענעדע, וועגען די אויסזיכטען אויף א גענעראל סטרייק אין דעם טרייד, ווען וועט דער סטרייק אויסברעכען. קען מען זיך אהן א סטרייק ניט בעגעהן. ווער וועט דעם סטרייק אנפיהרען. וואס פאר א שטעלונג נעהמט די אינטערנעשיאנאל צו דעם, און עהנליכע פראגען.

ער האט זיך ניט געכאפט צו ענטפערען און אויף מאנכע פראגען האט ער גאר ניט געענטפערט און האט זיך ארויסגעדרעהט מיט א זייטיגען ענטפער.

געזאגט האט ער פאלגענדעס:

מיך וואונדערט זעהר שטארק וואס דיא קלאוקמאכער אין טאראנטא און אין קענעדע בכלל ארבייטען אונטער אזעלכע שלעכטע בעדינגונגען.

דא ביי אייך אין א מלחמה לאנד וואו פיעלע יונגע לייט האבען זיך אנגעשלאסען אין דער ארמיי און די נאכפראגע אויף ארבייטער האט בעדארפט זיין זעהר א גרויסע און במילא האט דער געהאלט פון דעם ארבייטער בעדארפט שטייגען איז ער דא פיעל קלענער ווי אין די פעראייניגטע שטאאטען וואו עס זייגען דא גענוג ארבייטער אין דעם טרייד, אז עס פעהלט זאגאר קיין סקעבס ניט אוים אין צייט פון א סטרייק.

קאטערס למשל אין ניו יארק בעקומען א מינימום געהאלט פון 29 דאלאר א וואך און דא בעקומט א קאטער א מינימום פון 14 דאלאר ביז א מאקסימום פון 20. דאס זעלבע איז מיט די אנדערע ארבייטער פון דעם טרייד ווי אפרייטארס, פרעסערס פינישערס און אזוי ווייטער.

טראצדעם וואס דער פרייז אויף לעבענס מיטעל איז אין קענעדע פיעל העכער געשטיגען איידער אין די פעראייניגטע שטאאטען און עס איז סיר ווירקליך א וואונדער ווי אזוי די ארבייטער דולדען אזא צושטאנד אין טרייד.

פערשטעהט זיך אז דער צושטאנד קען בלויז אבגעשאפט ווערען דורך א שטארקע ארגאניזאציאן.

דורך א סטרייק! פרוביר איך טרע פען און פערכאפען זיין ענטפער.

אה, ביין, האט ער גוטמוטהיג א שמייכעל געטהאן איהר דארפט זיך ניט בעמיהען...

איך בין געקומען אהער ניט אנצופיהרען קיין קריעג. איך אליין און אויך די ארגאניזאציאנען וועלכע איך פערטרעט, זיינען גרויסע פריעדענס ליעבהאבער. מיר ליעבען ניט שטארק קיין קעמפפע צווישען ארבייט און קאפיטאל. מיר ליעבען צו זעהען אז די בעלי בתים זאלען נאכגעבען אונזערע פאדערונגען אויף א פריעדליכען אופן.

און לאמיר אייך זאגען אז אין ניו יארק וואלט ווייליכט ניט געווען קומען צו קיין גענעראל סטרייק ווען די מאנופעקטשורערס וואלטען ניט געמאכט קיין "לאוק אוט".

הייסט עס אז איהר האלט ניט פון קיין סטרייק און גלויבט ניט אז אזעלכעס זאל פאסירען אין קענעדע. פרוביר איך אויף דער גענגען זייט.

אה ניין! איך זאג עס ניט, האט ער ווידער געשמייכעלט.

עס איז די העכסטע צייט אז א סטענדארד זאל אוועקגעשטעלט ווערען אין דעם קלאוק מאכער טרייד אין קענעדע, עס מוז געשאפען ווערען א סטענדארד אין די פרייזעס און אויך אין דער ארבייט עס מוז געשאפען ווערען ארדנונג אין דעם טרייד. די אלטע סוועט סיסטעמען פון די שעפער מוזען פערשווינדען. די קענעדער קלאוק מאכער יוניאנס וועלען אזעלכע פאדערונגען ארויסשטעלען צו זייערע בעלי בתים, און די אינטערנאציאנאלע יוניאן וועט זיי אין דעם העלפען, און איהר ווייסט דאך אז אונזער אינטערנעשיאנאל שרעקט זיך ניט אב זאגאר פאר סטרייקס.

פערשטעהט זיך אז די אינטערנעשי אנאל וועט פריהער פאר אלעס זעהען צו ארגאניזירען די קלאוק מאכער פון קענעדע אויף דעם בעסטען אופן זי וועט קיין מיה ניט שפארען, און וועט זעהען אז די קענעדער קלאוקמאכער זאלען בילדען מיט זיך א שטארקע מאכט, און דאן איז זיכער אז די מאנופעקטשורערס וועלען ניט וועלען פערזוכען א קאמפף פון דער אינטערנעשי אנאל.

די מעהרסטע קלאוק מאכער זייגען אין אונזערע יוניאנס מיר דארפען האבען די ווייסט און דרעסמייקערס עס וועט לאנג ניט נעהמען און אויך זיי וועלען זיין אין אונזערע רייהען און דאן וועלען מיר ארוים שטעלען אונזערע פאדערונגען צו די בעלי בתים.

וועט עס נאך זיין פארן קומענדען סיזאן? פרוביר איך ווייטער.

איך קען אייך אויף דעם קיין דירעקטען ענטפער ניט געבען דאס ווענדעט זיך הויפטזעכליך אן די לאקאלע יוניאנס. דיא אינטערנעשיאנאל וועט זייער פערלאנג ער פילען צו יעדער צייט און וועט קומען די קענעדער קלאוק מאכער צו הילף ביים ערשטען רוף.

וועט איהר זיין דער יעניגער וועלכער וועט אנפיהרען דא דעם גענעראל סטרייק?

איך וועל מיט פערגעניגען טהאן אלעס צו יעדער צייט וואס די קלאוק מאכער פון קענעדע וועלען פון מיר פערלאנגען, און אויב עס זאל קומען צו א סטרייק ווייס איך גאר ניט אויב זיי וועלען דוקא מיך וועלען האבען, האט ער פיעל בעדייטענד צוגעגעבען.

פערשטעהט זיך אז מיר דארפען זיך אין גיכען ריכטען אויף א גענעראל סטרייק פון אלע קלאוק מאכער אין קענעדע? ווייל איך איהם אליין ניט אבלאזען און וויל דורכאוים א דירעקטען ענטפער יא אדער ניין.

איך האב דאך אייך שוין ערקלעהרט דעם צושטאנד פון די קלאוק מאכער אין קענעדע ענטפערט ער מיר, און אגב אפשר ווילט איהר טרינקען א גלעזעל טהע וועט אייך אזוי ניט טריקענען אין האלז.

געזעגענענדיג זיך מיט איהם ווילט זיך מיר אבער אליין וויסען וואס הערט זיך וועגען דעם געפלאנטען סטרייק וועט יא זיין אדער וועט ניט זיין קיין סטרייק און איך שטעל איהם די זעלבע פראגע אין א אנדער פארמע:

הייסט עס אז מיר וועלען אייך אין גיכען דא האבען אלס גאסט ווען איהר וועט קומען אנפיהרען דעם גענעראל סטרייק.

ער האט פערשטאנען מיין אבזיכט און האט געזאגט גאנץ קלאהר.

איך האב אייך שוין פריהער אנגעדייטעט אז די אינטערנעשיאנאל האט זיך פאר קיין סטרייקס קיינמאהל ניט אבגעשראקען זי האט זיי אויפגענומען און ער פאלגרייך דורכגעפיהרט, און דיעזען פאל וועט די אינטערנעשיאנאל אויך אזוי האנדלען און איך האף צו זיין ביי אייך אין גיכען....

איך האב לייכטער אבגעאטהעמט.

פון דער רעדאקציע. — אינטערוויוס וועגען דער זעלבער פראגע מיט פראמינענטע קלאוק מאנופעקטשורערס און לאקאלע ארבייטער פיהרער וועלען ערשיינען אין די קומענדע נומערן פון זשורנאל.

פון דער אלטער וועלט

רומענער אידען אפעלירען פאר אידישע סאלדאטען

לאנדאן, — די אידען פון רומעניען האבען ארויסגעלאזט א שטארקען אפיל אין וועלכען זיי בעטען געלד שטיצע פאר די אידישע סאלדאטען, וואס זיינען גע שיקט געווארען אין שלאכט פעלד און האבען איבערגעלאזען פאמיליען אין דער היים אהן מיטלען

ווארשעווער מלמדים צו זייערע קאלעגען אין אמעריקא

קאפענהאגען. — אין א ווארשעווער צייטונג געפינען מיר פאלגענדען אויפ־רוף פון די דארטיגע מלמדים:

"מיר, די מלמדים פון די ווארשעווער תלמוד תורה'ס ווענדען זיך צו אייך, אונזערע קאלעגען אין אמעריקא:

„איהר געפינט זיך איצט אין א אונגליקליכער לאגע, וואס אנשטאט אייך צושטרעקען די האנד נאך הילף, קאנט איהר העלפען אנדערע. געדענקט־זשע ברידער אן אייערע געגאסען אין פוילען, וואס האט אם מעהרסטען געליטען אין דער גרויסער וועלט מלחמה. קיינער ווי איהר קאן אזוי ניט בעגרייפען די לאגע אונזערע, וועלכע איז אפילו אין שלום צייט זעהר ניט גינסטיג, בפרט אין דער איצטיגער צייט, נאך צוויי יאהר מלחמות ליידען און אומגליקען. זאל זיך אברו־פען אייער אידיש הארץ און קומט צו אונזער הילף!

"די פערוואלטונג פון "עזרת אחים מלמדי תלמוד תורה" אין ווארשא".

4 אידישע גימנאזיעס ערלויבט אין רוסלאנד

לאנדאן. — די רוסישע רעגיערונג האט יעצט געגעבען אן ערלויבניש צו עפענען אידישע גימנאזיעס אין חארקאוו יעקאטערינאסלאוו און קישינעוו.

די אידישע גימנאזיעס וועלען האבען דיא זעלבע רעכטע ווי די רוסישע גימ נאזיעס, און סטודענטען וואס וועלען ענ דיגען דיא גימנאזיעס וועלען קענען אנ קומען אין העכערע לעהר־אנשטאלטען.

—(: :0: :)—

מאנגעל אין גמרות אין רוסלאנד

לאנדאן, — דיא ארטהאדאקסישע אי דען פון פעטראגראד האבען זיך גענומען יעצט צו דרוקען ש"ס'ן, ווייל עס פעהלט זיך א גרויסער מאנגעל אין גמרות איבער גאנץ רוסלאנד.

א נייע ווערק פון נחום סאקאלאוו

לאנדאן. — דער בעקאנטער שריפט שטעלער און ציוניסט נחום סאקאלאוו, וועלכער געפינט זיך די גאנצע צייט פון דער מלחמה אין ענגלאנד האט איצט אנ געשריבען א גרויסע ווערק איבער דער גע שיכטע פון דעם ציוניזמוס.

דער בעריהמטער פראפעסאר זעלבסט האט זיין ווערק, וועלכעס ענטהאלט איי ניגע בענדע, געשריבען אין דריי שפרא כען: העברעאיש, ענגליש, און דייטש.

און עס איז צו האפען, אז ער וועט בעקו מען אן ארויסגעבער נאך אין דער צייט פון דעם קריעג, בכדי אז אויך די ניט אי דישע וועלט זאל האבען די מעגליכקייט צו בעקומען א גרינדליכען און עהרנסטען פערשטאנדניס פון דעם ציוניזם.

א נייע אידישע סטאטיסטיק

האאג. — דאס האלענדישע ביורא פאר אידישע סטאטיסטיקס האט יעצט ארויס געלאזט א ביכעל איבער די צאהל פון די אידען אויף דער גאנצער וועלט, לויט דיע זען ביכעל בעטרעפט די צאהל פון די אידען אויף דער גאנצער וועלט 13.800.000. פון זיי געפינען זיך אין אייראפא 10,600.000 אין אמעריקא 2,420,000, אין אפריקא 413,000, אין אזיען 35 ,000, אין אויסטראליען 10.500 אין אייראפא. אין רוסלאנד, אחוץ פוי לען, געפינען זיך פינף און האלב מיליאן אידען, אין עסטרייך, צוויי און א פערטעל מיליאן אידען, און די איבעריגע אייראפעאישע אידען זיינען צושפרייט אין די פערשיעדענע לענדער

מינסקער שטאדט רעגיערונג בעט פאר פרומע אידען

לאנדאן. — דיא שטאדט פערוואלטונג פון מינסק האט אפעלירט צו דער רעגיע רונג, אז זיא זאל ערלויבען אידען פערקוי פען פלייש פרייטאג אנשטאדט שבת. אנדערע קהילות האבען זיך געווענדעט צו דער רעגיערונג מיט עהנליכע ביטעס.

ווי בעקאנט (הערשט מאנגעל אין פלייש אין רוסלאנד און צוליעב דעם איז דא זעהר ווענינ בשר כשר אין דיא אידי שע שטעדט. אידען איז ערלויבט בלויז א מאל א וואך צו פערקויפען פלייש אבער אזוי ווי אלע טובות איז אויך דיעזע טובה געווארען אויף אן אופן וואס אידען זאלען דערפון ניט קענען הנאה האבען. דער אין מאל א וואך איז בעשטימט געווארען אויף שבת ווען פרומע אידען וועלכע זיי נען מדקדק אויף כשרות קויפען ניט און פערקויפען ניט.

שווארץ מאה'ניקעס פלאנען ווי א צו קעמפפען געגען אידען רעכטע

לאנדאן. — דיא רוסישע שווארצע מאה'ניקעס האבען יעצט אפגעהאלטען א קאנפערענץ און בעשלאסען, אז דער אנטי סעמיטישער קאנגרעס, וואס וועט קירצליך אפגעהאלטען ווערען אין מאסקווא זאל זיך אויך אפגעבען מיט דער פראגע וועגען אידען רעכטע.

דיא קאנפערענץ איז געווען אין דער מיינונג, אז דער קאנגרעס דארף בע טראכטען וועלכע מיטלען עס דארפען אנגעווענדעט ווערען אום צו בעקעמפ פען דיא פלענער צו געבען אידען רעכ טע.

די פשרה אין דער שפראכענפראגע אין די אידישע שולען אין רוסלאנד

דער ניי־ געוועהלטער קאמיטעט פון דער חברה "מפיצי השכלה", וואס בעש טעהט איצט פון 6 העברעאיסטען, 4 אי דישיסטען און 2 אונפארטייאישע אין דער שפראכען־ פראגע, האט בעשלאסען אוים צוארבייטען פאר אלע פאלקס־שולען פון זיין ראיאן א'ן איינהייטליך שול־פראג ראם, און דערמיט נישט צו דערלאזען די ראדיקאלע פראבעס, וועלכע עס האבען געמאכט אין געוויסע שולען די עקסטע אידישיסטען נאך אויספיהרליכע דעבאטען איז אויף פיער זיצונגען מיט א גאנץ קליינער מערהייט שטימען צונויפגעש טעלט געווארען א פראגראם, וואס פא דערט, אז די העברעאישע שפראך מוז פערנעהמען אנ'אנגעזעהענעם ארט אין די למודים. די שולע שטרעבט צו געבען די שילער די פעהיגקייט צו פערשטעהן נאכ'ן ענדיגען די שולע א העברעאיש בוך און קאנען גוט אויסדריקען זייערע געדאנקען אויף העברעאיש.

די עלעמענטארע בילדונג בעקומט דער שילער אין דער אידישער שפראך נאר שוין פון די נידריגסטע קלאסען אנ געפאנגען ווערט געלערנט העברעאיש תנ"ך, אגדה און אידישע געשיכטע ווערט געלערנט אין אידישער אדער העברעאי שער פארטראגס־ שפראך, אבהענגיג דער פון, צי די לעהרער און שילער האבען שוין די נויטיגע פארקענטנישען אין העב רעאיש צו נישט, די לעהרשפראך פון אלע אנדערע למודים, א חוץ די, וואס מוזען לויט'ן געזעץ געלערנט ווערען אין רוסיש איז אידיש די אידישע שפראך און די אי דישע ליטעראטור בילדען א בעזונדערען למוד אין דער אידישער פאלקס שול.

א איד אויף דעם אונטערוואסער־שיף "דייטשלאנד"

צווישען דעם קאמאנדא פון בעריהמ טען האנדעלס־אונטערוואסער־שיף "דייטשלאנד", וואס איז צוריק אנגעקו מען פון אמעריקא קיין אייראפא, געפינט זיך אויך א איד, דער צוואנציג יעהריגער לודוויג שווארצשילד, וועלכער דיענט אויפ'ן שיף אלס עלעקטרא־טעכניקער.